

XXXII. évfolyam 2024/1. szám

TEHETSÉG

A MAGYAR TEHETSÉGGONDOZÓ TÁRSASÁG

2024. május 17-én (péntek) 16 ÓRAI KEZDETTEL TARTJA

2024. ÉVI RENDES KÖZGYŰLÉSÉT

HELYSZÍN: Európa 2000 Gimnázium, 1143. Budapest, Gizella út 42-44.

<http://www.europa2000.hu/>

Medve Szabadtéri Csapatverseny

A gyerekeket, fiatalokat gondolkodásra, felfedezésre biztatjuk és tanítjuk, célunk, hogy ötleteikkel - ha nem is váltják meg a világot, de változást, fejlődést hozzanak.

Amennyiben fontosnak tartja a tehetségek támogatását, kérjük, ajánlja fel

adója 1%-át

a Magyar Tehetséggondozó Társaság javára!

Adószámunk: 19654487-1-09

Önökön is múlik hány tehetséges gyermeket tudunk időben felismerni, fejleszteni.

Magyar Tehetséggondozó Társaság

4032 Debrecen, Egyetem tér 1.
Számlaszám: MBH Bank:
10102086-14988802-00000008
Alakult: 1989-ben;
www.mateh.hu
Adószám: 19654487-1-09

Elnök: Balogh László

Örökös tiszteletbeli elnök

Ceizel Endre

Alelnökök:

Papp András
Polonkai Mária
Sarka Ferenc
Tóth Tamás
Turi Katalin

Titkár: Szénási Istvánné

Ügyvivő: Tóth Ilona

Az elnökség tagjai:

Balogh László, Bodnár Gabriella,
Bohdaneczky Lászlóné, Kormos Dénes,
Papp András, Polonkai Mária,
Sarka Ferenc, Szénási Istvánné,
Tóth Ilona, Tóth Tamás, Turi Katalin
(Állandó meghívott: Százdi Antal)

Felügyelőbizottság:

Takácsné Laczo Sylvia (elnök)
Demarcek Györgyné Heimann Ilona
Farkas György

Szekciók és vezetők:**Dél-dunántúli:**

Turi Katalin

Egyéni tehetségfejlesztés:

Farkas György

Felsőoktatási:

Bodnár Gabriella

Kelet-magyarországi:

Dávid Imre

Kémiai és környezetvédelmi:

Török Istvánné

Művészeti:

Berta József

Nyugat-dunántúli:

Mentler Marianna

Óvodai:

Szilágyi Ildikó

Tanítói:

Eszenyiné Stéh Katalin

Digitalizáció és innováció a**tehetséggondozásban:**

Papp András

Versenyszervezői:

Vasvári Zoltán

**AMTT Honlap főszerkesztője és
rendszergazdája:** Varga Árpád

TEHETSÉG

a Magyar Tehetséggondozó Társaság
negyedévente megjelenő szakmai,
információs kiadványa
ISSN: 1216-8084

Felelős szerkesztő: Százdi Antal

Szerkesztőbizottság:

Heimann Ilona, Mező Ferenc, Sarka Ferenc,
Százdi Antal, Tóth László
Írásokat e-mailen várunk:
mtt@tehetség@freemail.hu

Korábbi lapszámok: www.mateh.hu

Kiadja a Magyar Tehetséggondozó Társaság
Felelős kiadó: Balogh László elnök

Készült:

Santos Könyvkiadó és Nyomdaipari Kft
1033. Budapest, Szőlőkert köz 9.
Szántó György ügyvezető igazgató

Magyar Tehetséggondozó Társaság

Dr. Balogh László
elnök

www.mateh.hu

Aktuális

A MTT Elnöksége és Felügyelőbizottsága összevont értekezletet tartott március 20-án, s több fontos napirendet tárgyalta meg, az alábbiakban ezekről adunk összefoglaló tájékoztatást.

I. Elvégeztük a MTT 2024. évi Közgyűlésének előkészítését: időpontja május 17. (péntek), 16 órai kezdet, helyszíne: Európa 2000 Gimnázium, 1143. Budapest, Gizella út 42-44. (A részletes programot külön meghívóban juttatjuk el minden MTT-tagnak, s olvasható lesz a Honlapunkon is.)

II. Szóbeli beszámoló hangzott el az értekezleten Balogh László és Turi Katalin, a rendezvényért felelősök felvezetésében a MTT megalakulásának 35. évfordulóját ünneplő MTT Országos Konferencia előkészületeiről, amely Pécsen 2024. szeptember 20-21-én kerül megrendezésre a Pécsi Tudományegyetem, valamint a PTE Gyakorló Általános Iskola és Óvoda helyszínein. A részletes programot a májusi vezetőségi ülésen tárgyaljuk meg, s a nyár folyamán küldjük ki a MTT-Tagságnak és más érdeklődő szakembereknek, valamint olvasható lesz a Honlapunkon is (www.mateh.hu).

III. Amint az közismert, a Magyar Tehetséggondozó Társaság 2023. május 12-én megtartott Közgyűlése megválasztotta a következő 3 évre a MTT Elnökségét és Felügyelőbizottságát. E két vezető testület a választás után az elmúlt év végéig két ülést tartott, amelyeken napirendre kerültek az előző hároméves periódus tapasztalatai a Covid-okozta nehézségek, problémák elemzésével. E két ülésen 25 határozatot fogadtunk el a

MTT tevékenységrendszerének élénkítése, gazdagítása céljából. (Ezeket ismertettük az Aktuális 2023. 3-4. számában, s megtalálhatók a MTT-Honlap határozatok tárában is.). A mostani márciusi vezetőségi értekezleten egyenként szemügyre vettük, hol tartunk ezen határozatok megvalósításában, illetve azt, hogy milyen további tennivalók vannak ezek végrehajtásában. **Az alábbiakban azon határozatokról adunk rövid tartalmi tájékoztatást, amelyeket sikerült teljesíteni 2024 márciusáig.**

1. A kommunikációs eszköztárhoz kapcsolódó teljesített határozatok

- **A MTT-Honlap megújítását elvégeztük a múlt nyár folyamán Varga Árpád főszerkesztő vezetésével:** mind technikai, mind tartalmi és esztétikai szempontból jelentős fejlesztés történt.
- **Elvégeztük a megújítását a MTT 2018-ban megjelent korábbi szóróanyagának - Kormos Dénes elnökségi tagunk művészi munkájának eredményeként.** Kinyomtatása is megtörtént az új változatnak a Körös Tehetséggondozó Egyesület támogatásával – ezúton is köszönjük a támogatást Körösi Tibor elnök úrnak. Az új szóróanyagot a múlt évi szeptemberi Országos Konferenciánkon már megkapták a résztvevők, s konferenciáinkon a továbbiakban is terjesztjük a tájékoztatót több mint három évtizedes munkánkról.
- **A Tehetség folyóirat múlt évben jelentősen megugrott nyomdai költségei** szükségessé tették annak elemzését, milyen lehetőségek vannak a

jövőbeni megjelenésre. (A fenti probléma miatt Tehetség folyóiratunk 2023. 3-4. összevont számát ősszel már nem is tudtuk megjelentetni, ez év februárjára csúszott át a nyomdai megjelenés.) A Vezetőség azzal egyetértett, hogy szükséges a folyóirat fenntartása, a kérdés az volt: hogyan tudjuk megoldani e problémát? Egy hét tagú bizottságot jelölt ki az Elnökség a helyzet elemzésére és javaslatok megfogalmazására. Két irányban indultak el a bizottság tagjai a probléma megoldásához: **egyrészt keresni kellett olyan nyomdát, ahol 1200 forintnál jóval kedvezőbb áron tudják előállítani folyóiratunk egy példányát, másrészt próbáltunk a korábbiaknál több anyagi támogatást szerezni külső támogatóktól.**

A következő eredmények születtek: egyrészt sikerült olyan nyomdát találnunk, amely igen kedvező áron vállalta a folyóiratunk további nyomdai megjelenését, másrészt a korábbi és új támogatóinktól sikerült összegyűjteni annyi pénzt, amely felhasználásával a 2024-es év 1-4. számának a nyomdai megjelenése lehetséges. A jövőt illetően határozat született, hogy a MTT-Vezetőségnek folyamatosan dolgoznia kell az anyagi feltételek megteremtésén a folyóirat megjelenéséhez, s minden év első vezetőségi ülésén kell döntenie az aktuális naptári évben történő nyomdai kiadásról.

- **Hírányanyagok, sajtóanyagok megjelenés előtti jóváhagyásának új rendszere is működésbe lépett, a következő vezetőségi tagokhoz kötődik: a szekciók tevékenységével összefüggő anyagok esetében Turi Katalin alelnök; a Facebook-felületre küldött anyagok esetében Takácsné Laczó Sylvia FB-elnök, a Facebook-megjelenések irányítója; minden egyéb, más anyag esetében (MTT-Honlap stb.) Balogh László elnök a felelős irányító. Ez azt jelenti, hogy a szerzőknek a jelzett témakörökben e három vezető valamelyikének kell eljuttatniuk a megjelentetni kívánt anyagot – tervezett megjelenés kommunikációs rendszerétől függően.**

2. Az MTT-szekciók munkájának az eddiginél hatékonyabbá tétele érdekében teljesített határozatok

- **A következő szekciók megszüntetését egyhangúlag elfogadta a MTT Vezetősége: Szakértői szekció, Gyermekvédelmi szekció, Lions szekció.**
- **A Szakmai Tanácsadó Testületet összetételének megújítása folyamatban van.**

3. A MTT-tagság adatainak lehetséges felhasználása munkánk során

- **Az Elnökség a MTT tagnyilvántartó rendszeréből a tagság adataihoz (név, lakcím, telefonszám és e-mail elérhetőség) való hozzáférés az alábbiak szerint működik: a MTT-elnökség ügyvivője, Tóth**

Ilona kezeli az adatokat - funkciójából fakadóan, rajta kívül az elnök, alelnökök, FB elnök, valamint a titkár a teljes tagságra vonatkozóan megkapják az előzőekben felsorolt adatokat, a szekcióvezetők az adott szekció tagságára vonatkozóan kapják meg ezeket az adatokat.

- **Fontos alapelv: az előbbi adatfelhasználók számára átadott adatok kizárólag a MTT működésével, programjainak, rendezvényeinek szervezésével, megvalósításával összefüggően használhatók fel.**

4. A taglétszám növelésének lehetőségei

A tagtoborzást segítő direkt marketing levél készítése intézményeknek, civil szervezeteknek, tehetségpontoknak, tehetségsegítő tanácsoknak, tehetségkoordinátoroknak, szakembereknek folyamatban van.

5. Együttműködési lehetőségek bővítése

Új elem ebben, hogy az Elnökség márciusi ülésén elfogadta a részletes szempontsorát annak, hogyan működik együtt a MTT a jövőben a Kárpát-Medencei Tehetségsegítő Tanácsok Kollégiumával.

6. Teljesítésben levő határozatok a MTT gazdasági stabilitásának erősítése érdekében

- **A tagsági tagdíj befizetési kötelezettségének szisztematikus ellenőrzése folyamatos: a januárban kiküldött első felhívás után minden naptári év májusában és októberében 2. és 3. felhívást küldünk ki az addig nem fizetett tagoknak mulasztásuk pótlására. A 3. felhívás kiküldése 2023 októberében sikert hozott, ekkor több mint harmincan pótolta múlt évi tagdíjfizetésüket.**
- **Az éves tagdíj emelésének a lehetőségét napi-rendre tűzi az Elnökség a 2024. májusi ülésén, s a szavazás eredményétől függően a Közgyűlés elé terjeszti május 17-én.**

IV. A Felsőoktatási Szekció vezetője, Bodnár Gabriella előterjesztett egy javaslatot tanulmánykötet megjelentetésére a szekció munkájához kötődően, amit a Vezetőség egyhangúlag támogatott, s már el is indult a tartalmi előkészítése a kiadványnak. Az Elnökség jóváhagyta a kötet szerkesztőit, a lektorokat, és szerkesztőbizottság felállítására tett javaslatot.

V. Az Elnökség két új intézményi MTT-tagságban szavazott, mindkét esetben egyhangúlag támogatva a felvételi kérelmet.

Debrecen, 2024. április 6.

Dr. Balogh László s.k.
MTT-elnök

Czeizel Endre professzor tehetség témájú műveinek mennyiségi elemzése

Dr. Mező Ferenc

A magyar tehetséggondozás nagy alakja Prof. Dr. Czeizel Endre (Budapest, 1935.04.03. Budapest, 2015.08.10.) orvos-genetikus, az orvostudományok kandidátusa, az MTA doktora, címzetes egyetemi tanár, a Prof. Czeizel Endre Egészségmegőrzési és Diagnosztikai Központ névadója. Az alábbiakban, tisztelettel adózva emlékének, szerzői produktivitását tekintjük át különösen a tehetség témakör szempontjából.

Általános szerzői produktivitás

Czeizel Endre professzor úrnak a Magyar Tudományos Akadémia által működtetett Magyar Tudományos Művek Tárában (lásd: www.mtmt.hu) összesen 1778 közleménye és ezekkel kapcsolatban őt a legtöbbször hivatkozott magyar szerzők közé emelő, 11 884 független hivatkozás került regisztrálásra (Net1). Ezek között található például:

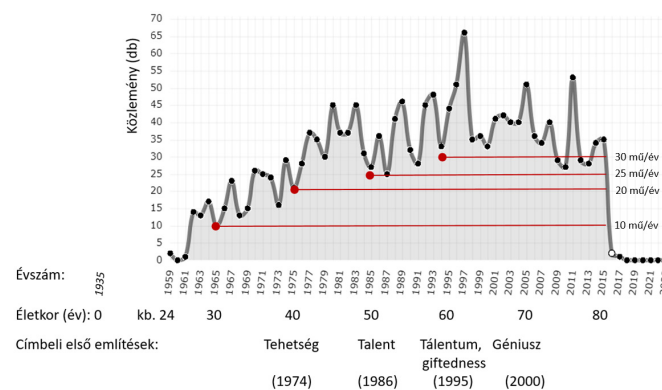
- 1150 tudományos folyóiratcikk. Ebből: a) 525 idegen nyelvű cikk külföldi kiadású szakfolyóiratban jelent meg, melyekre 10975 független hivatkozás regisztrálása történt meg, b) 48 idegen nyelvű cikk hazai kiadású szakfolyóiratban (független hivatkozások száma: 89), c) külföldi kiadású folyóiratban 7 cikk jelent meg magyar nyelven (független hivatkozások száma: 169), d) hazai kiadású szakfolyóiratban pedig 570 írása jelent meg (független hivatkozások száma: 24 darab).
- 87 könyv, amiből Czeizel Endre professzor 78 esetben könyvszerzőként, 9 esetben szerkesztőként szerepelt. 9 idegen nyelven, 69 magyar nyelven szerzett könyvére összesen 9 független hivatkozás található a Magyar Tudományos Művek Tárában. 3 idegen nyelvű, 6 magyar nyelvű kiadvány szerkesztése is nevéhez fűződik.
- 35 idegen nyelvű, 28 magyar nyelvű (összesen: 63) könyvrészlet szerzője (melyekre 20, illetve 1 független hivatkozás került regisztrálásra).
- 25 idegen nyelvű és 8 magyar nyelvű (összesen: 33) megjelent konferenciaközlemény (1, illetve 0 darab regisztrált hivatkozással).

Ezeket kívül egy tankönyv, 120 ismeretterjesztő mű (köztük 7 könyv) kötődik még nevéhez a Magyar Tudományos Művek Tárában. Egy Szerző írásainak hatását a tudományos életre (többek között) az idézettségen alapuló Hirsch-index méri, ami Czeizel Endre esetében nagyon magas: 53-as értékű. Összességében még napjainkban is az egyik legtöbbször idézett magyar Szerzőt tisztelhetjük Czeizel Endrében.

Megjegyzendő, azonban, hogy a fenti számok az írásos produktumokat összegzik, s nem tartalmazzák a tehetség (vagy genetika, magzatvédelem, családtervezés stb.) témát népszerűsítő kulturális, tudományos előadások, rádió- és televízió interjúk, ismertterjesztő filmsorozatok számát.

Életkor-specifikus szerzői produktivitás

Figyelemre méltó az is, hogy hány éves korától, hány éves koráig alkotta egyéni vagy társszerzős publikációit, s különböző életkorában évente minimálisan hány publikáció fűződik a nevéhez (1. ábra).

1. ábra: Prof. Dr. Czeizel Endre közleményeinek száma évszám és életkor szerint, illetve a tehetséggel kapcsolatos témák megjelenésének első említése alapján. Forrás: a Magyar Tudományos Művek Tára (MTMT, lásd: Net1) alapján a Szerző

Amint az az 1. ábrán is látható, első közleménye 1959-ben 24 éves korában jelent meg. 1963 (vagyis 30 éves kora) után évente 10 vagy több közleménye került publikálásra. 1975-től (40 esztendő korától) évente minimum 20 közlemény fűződik a nevéhez. 1985-től (ötvenes éveitől kezdve 25-nél kevesebb művet egyik évben sem publikált, 60 éves korától (1995-től) pedig publikációs rátája 30 közlemény/év volt (2009-2010 és 2012-2013 körül csökkent „csak” 25-30 közöttre ez a szám). Figyelemre méltó, hogy utolsó életévében, 2015-ben nyolcvan esztendő korában 35 műve jelent meg, s 2016-2017-ben még mindig volt néhány műve, amit csak halála után publikáltak.

Publikációimennyiség szempontjából a legtermékenyebb éve 1997 volt, amikor is 62 éves korában 66 közleménye jelent meg ugyanabban a naptári évben. Másik különösen az első közleményétől haláláig tartó 56 év alatt (1959-2015 között) évente átlagosan 31,75 közleményt írt.

Tehetség témájú szerzői produktivitás

Czeizel professzor közleményeinek címében legelőször 1974-ben (kb. 40 éves korában) jelent meg a „tehetség” szó, ami összesen 39 publikációjának címében köszön vissza. A „talent” szó 1986-ban (51 éves korában), a „talentum”, illetve a „giftedness” szavak 1995-ben (60 éves korában) tűnnek fel először írásai címeiben. A talent/talented/talentum kifejezéseket hét, a giftedness szót egy művének címében olvashatjuk. Végül a „génusz” kifejezést 2000-től (70 éves korától) írt művei címében használta (19 műve esetében). Összességében 61 művének címében köszön vissza a tehetség témakörre utaló kifejezés. A művek címe alapján pedig körvonalazódik, hogy körülbelül 10 évente terelődött kutatói érdeklődése a tehetséggel kapcsolatos újabb szakkifejezés (tehetség, talent/talentum, giftedness, génusz) felé. A „tehetség”, a „talentum” és a „génusz” fogalmak közötti különbségtételre pedig az ezredforduló tájékától hívta fel rendszeresen a figyelmet.

A címében is tehetség témájú műveinek nyelvi elemzését tekintve általánosságban megállapítható, hogy tudományos-ismeretterjesztő stílusban, mégis közérthetően, és az esetek kb. 97%-ban magyar nyelven, tehát magyar közönségnek szánta alkotásait (1. táblázat).

Miként gondolkodott Prof. Dr. Czeizel Endre a tehetség, talentum témaköréről műveinek címei alapján?

A fejezetben feltett kérdésre a közlemények nyelve, stílusa, valamint a „tehetség” témájú írásoknak a teljes publikációs életműhöz viszonyított aránya alapján adhatunk választ a fentiek alapján. A publikációk címe, nyelve alapján adható válasz: tehetség témájú művei magyarán szólva magyarul, főként magyarokról, Magyaroknak szóltak, szólnak! Stílusuk alapján tudományos, ismeretterjesztő, közérdekű, közérthető módon megfogalmazott alkotásokról van szó. Publikációi mennyiségi elemzése alapján pedig az is megállapítható, hogy Czeizel professzor a tehetség

témával mintegy mellékesen foglalkozott: 1778 (főként genetikával és magzatvédelemmel foglalkozó) publikációjából mindössze 61 db (3,43%) foglalkozik a témával a címe alapján.

Noha a fentiekben elsősorban mennyiségi elemzésről volt szó, hangsúlyozni kell, hogy tehetség témájú írásai (is) magas, példamutató minőséget képviselnek még napjainkban is. „Tehetség - talentum. Jó szerencse, semmi más?” című könyvében (Czeizel, 2015) szereplő ajánlása szerint: mindazoknak „...ajánlom könyvemem, akik az emberi tehetséget, legnagyobb természeti kincsünket, jobban akarják érteni és hasznosítani.” A Czeizel professzor úrtól idézett ajánlást nemcsak az említett könyve, hanem tehetség témájú műveinek összessége vonatkozásában is értelmezhetjük.

Irodalom

Czeizel Endre (2015): *Tehetség – talentum: Jó szerencse, semmi más?* Galenus Kiadó, Budapest. ISBN 9637157433, 9789637157431

Mező Ferenc (2023): *Tehetség/talentum – Gondolatok Prof. Dr. Czeizel Endre könyve kapcsán.* Plenáris előadás a „Középpontban a tehetség” című Czeizel Endre Emlékkonferencián (Szolnok, 2023. augusztus 28.). Szervezők: Magyar Tehetséggondozó Társaság, a Szolnoki Tankerületi Központ, a Jász-Nagykun-Szolnok Tehetségsegítő Tanács és a Szegő Gábor Általános Iskola.

Net1: Magyar Tudományos Művek Tára „Czeizel Endre (Orvos-genetika, epidemiológia) † (2015)” című összefoglalója. Megnyitás: 2023.0828.

URL: <https://m2.mtmt.hu/thors&mode=browse&sel=10006087&view=dataSheet>

A szerző:

Egyetemi docens, Eszterházy Károly Katolikus Egyetem, a Kocka Kör Tehetséggondozó Kulturális Egyesület elnöke

Címben szereplő kifejezés	Magyar (db)	Angol (db)	Összesen (db)
Tehetség	39	0	39
Talent, talented, talentum	1*	1	2
Gifted, giftedness	0	1	1
Génusz	19	0	19
Geniusz	0	0	0
Összesen	59	2	61

*+5 mű címében a tehetség szóval együtt fordul elő a „talentum” kifejezés

MATEHETSZ ROVATA

XV. Kárpát-medencei Tehetségnap – 2024.03.23.

Domján Gabriella

„Újraindult a tehetségpontok minősítése, 91 elismerést adott át a Matehetsz”

Immáron tizenötödik alkalommal rendezték meg - Bartók Béla születésnapjára is emlékezve - a Kárpát-medencei Tehetségnapot. A Magyar Tehetségsegítő Szervezetek Szövetsége (Matehetsz) hagyományos éves díjátadó ünnepségén 91 sikeresen akkreditált tehetségpont vehette át elismerő oklevelét. Az eseményen Nagy-Vargha Zsófia, a Kulturális és Innovációs Minisztérium fiatalokért felelős helyettes államtitkára mondott köszöntőt, majd ismertette a Nemzeti Tehetség Program pályázatainak aktuális helyzetét. A tehetségnapon 12 fiatal kapott „Felfedezettjeink” ösztöndíjat.

Nagy-Vargha Zsófia fiatalokért felelős helyettes államtitkár arra buzdított minden fiataalt, hogy törekedjen kihozni magából a maximumot tehetsége szorgalmas és elkötelezett ápolásával, egyben köszöntet mondott a mentoroknak, pedagógusoknak és a családoknak is, akik a tehetséges fiatalok mögött állnak.

Hangsúlyozta: a magyar kormány a Nemzeti Tehetség Programon keresztül minden segítséget megad ahhoz, hogy egyetlen talentum se vesszen el. Ennek érdekében idén számos újdonságot is bevezetnek: a tehetségek felkutatása érdekében pilot program keretében csaknem 100 iskolában végeztek tehetségazonosító méréseket ötödik osztályos gyermekeknél. Hamarosan elkészül egy úgynevezett tehetségtérkép, amely lakóhely és tehetségterület szerint segít majd választani a legmegfelelőbb tehetséggondozási programok, ösztöndíjak, képzések vagy mentorálási lehetőségek közül. A helyettes államtitkár az újítások között említette, hogy a korábbiaknál is nagyobb figyelmet fordítanak a természettudományos területekre, valamint több nemzetközi versenyt is Magyarországra hoznak. Nagy-Varga Zsófia felhívta a figyelmet arra is, hogy bárki támogathatja a tehetségek gondozását adója „második” 1%-ának felajánlásával a Nemzeti Tehetség Program javára, amelyet a 1823-as technikai szám fel tüntetésével tehet meg.

Tehetség Program mára már jelentős társadalmi bizalmat és elismerést vívott ki. A tehetségek segítése közös nemzeti ügyünk. Érdemes rácsodálkoznunk: ahány gyermek és fiatal vesz körül bennünket, annyiféle ügyesség, adottság, képesség, tehetség vesz körül bennünket. Különlegesen összetett és szép feladat tehát a tehetségsegítés, amit csak szeretettel és komoly szakmai felkészültséggel szabad végezni, pedagógusként és szülőként egyaránt.”

Bajor Péter, a Matehetsz ügyvezető elnöke köszöntőjében kiemelte „Az állami és civil együttműködéssel megvalósuló Nemzeti Tehetség Program mára már jelentős társadalmi bizalmat és elismerést vívott ki. A tehetségek segítése közös nemzeti ügyünk. Érdemes rácsodálkoznunk: ahány gyermek és fiatal vesz körül bennünket, annyiféle ügyesség, adottság, képesség, tehetség vesz körül bennünket. Különlegesen összetett és szép feladat tehát a tehetségsegítés, amit csak szeretettel és komoly szakmai felkészültséggel szabad végezni, pedagógusként és szülőként egyaránt.”

Dr. Balogh László, a Matehetsz elnöke ünnepi beszédében hangsúlyozta, a tehetséggondozás főszereplői és fő célcsoportja a fiatalok, az ő előmenetelüket hivatott támogatni a „Felfedezettjeink-díj”. Minden évben a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács által meghirdetett pályázat keretében történik a Felfedezettjeink-díj adományozása, melynek forrása a Matehetsz javára tett 1%-os állampolgári adófelajánlás és további adományok. Az elmúlt 15 évben már összesen 225 kimagaslóan tehetséges fiatal részesült az elismerésben és ösztöndíjban. Idén a fődíjasok 150 ezer forintot fordíthatnak az érdeklődésüknek megfelelő céljaik elérésére.

Fődíjasok (2023):

Sávolt Karolina - Budapest (7-13 éves korcsoport): 2023-ban a Highlights of Hungary díjazottja, az év Leginspirálóbb Nője Fiala Tehetség kategória nyertese, Magyarország Jó tanulója – Jó sportolója, Korosztályos országos Bajnok Tenisz sportágban.

Bencz Benedek - Gyermely (14-17 éves korcsoport): Jelenleg „A kozmikus részecskék kutatása” című pályázatban vesz részt a Wigner FK partnerségében.

Vajda Ádám - Budapest (18-19 éves korcsoport): Az informatika és a robotika területén kiemelkedő tudását a mesterséges intelligencia fejlesztésén szeretné hasznosítani.

Különdíjasok (2023):

7-13 éves korcsoport

Balogh Máté – Bodajk (7-13 éves korcsoport): 2021-2023 között 10 rangos országos és nemzetközi zongoraversenyen indult. Célja, hogy néhány éven belül felvételt nyerjen a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetem Rendkívüli Tehetségek Képzőjébe.

Zsigmond Simon – Szolnok (7-13 éves korcsoport): Óvodás kora óta versenyszerűen asztaliteniszezik. Célja, hogy 2024-ben is a magyar ranglista U13-as Top 2-3. számú játékosa legyen egyéniben, párosban magyar bajnokság megnyerése.

14-17 éves korcsoport:

Mayer Gréta – Dunaújváros (14-17 éves korcsoport): Olimpiai reménység tornász. Országos eredmények mellett nemzetközi versenyeken is helyezett.

Neubauer Ferenc Konrád – Munkács (14-17 éves korcsoport): A Zrínyi Ilona Matematika versenyeken kiemelkedő eredményekkel szerepel.

Bittera Sophie Iman – Dunaszerdahely, Szlovákia (14-17 éves korcsoport): Sokoldalú tehetség, aki imád énekelni, szavalni, táncolni, zongorázni, hegedülni. Szerepelt a Puskás Aréna megnyitóján, Mága Zoltán Újévi hangversenyén, az Országházban Budapesten, kulturális rendezvényeken. Novellákat ír, melyek közül több is megjelent az Opus irodalmi folyóiratban, emellett saját regényén dolgozik.

18-19 éves korcsoport:

Kovács János – Kecskemét (18-19 éves korcsoport): Ötödik éve dolgozik a MateKIT oktatóprogramon, jelenleg legalább egy évre elegendő továbbfejlesztési terve van, melynek megvalósításán dolgozik jelenleg is.

Kertész Domokos – Budapest (18-19 éves korcsoport): Az Arany János Irodalmi Verseny döntőjében arany diplomát szerzett 2021-ben, a Móra Ferenc Novellaelemző és Fogalmazási Versenyen 1. helyezett lett 2022-ben. Rendszeresen publikál verseket és novellákat az Irodalmi Jelen és a Kulter folyóiratban.

Viczián Dániel – Szeged (18-19 éves korcsoport): 2023 decemberében ő képviselte hazánkat a Nobel-díj átadón. A 2021/22-es tanévtől párhuzamosan az MTA-SZTE Lendület Biokolloidok Kutatócsoport keretei között végez kutatásokat.

Nyers Bakó Ramóna – Ludas, Szerbia (18-19 éves korcsoport): Zongoraművész, jelenleg a szegedi Vántus István Szakgimnáziumban tanul, a jövőben pedig Liszt Ferenc Zeneakadémián szeretné folytatni tanulmányait. Céljai a zene-terápia mélyebb megismerése és tanulmányozása.

A Matehetsz tehetséghálozatról és akkreditációjáról **Dr. Polonkai Mária**, a Nemzeti Tehetségsegítő Tanács (NTT) elnöke, a Matehetsz alelnöke beszélt előadásában. A Kárpát-medencei köznevelési és felsőoktatási intézményekből, civil szervezetekből álló, 1500 tehetségpontot összekötő tehetséghálozat fenntartása a Matehetsz folyamatos, és egyik legfontosabb feladata. A pandémia időszaka és annak utóhatásai miatt átmenetileg szünetelt az évenkénti minősítés, de 2023 őszén végre újraindulhatott a folyamat. Az igények a vártnál lényegesen nagyobbak voltak, ezért két ütemben, 150 akkreditációs eljárás lehetőségét nyitotta meg a Matehetsz a tehetségpontok számára. A rendezvényen 91 intézmény vehette át az „akkreditált”, illetve az „akkreditált kiváló tehetségpont” táblát, amely intézményi szintű elismerése a magas színvonalon végzett tehetségfejlesztő munkának. A „Felfedezettjeink” közül néhányan kiselőadás keretében bemutatták érdeklődési területüket: Sávolt Karolina, Vajda Ádám és Kovács János prezentáción keresztül ismertették eddigi munkájukat, Balogh Máté zongorajátékkal, Bitter Sophie Iman prózamondással és Nyers Bakó Ramóna moldvai népdalcsokorral nyűgözte le a közönséget.

*A szerző
a Matehetsz munkatársa.*

EURÓPA 2000GIMNÁZIUM ROVATA

**Művészeti nevelés: a szöveg, a kép, a hang kölcsönhatása a pedagógiai gyakorlatban
az Európa 2000 Gimnáziumban**

Kósa Lilián

Az Olvasónaplóm-mozgalom azzal a céllal jött létre, hogy a 7 szokás életvezetési program keretén belül beépítsük diákjaink mindennapi rutinjába az olvasást. Miután a diákok kiválasztották az olvasmányt, készíteniük kellett egy-egy naplót, amolyan díszes-szagos emlékkönyvet, amelybe a naponta elolvasott oldalak számait könyvelték. Az olvasására szánt időt

illetően nincs, nem volt, nem lesz meghatározott intervallum. Mindenki annyit olvas, amennyit csak szeretne, a lényeg, hogy a napi tevékenységi körben szerepeljen a könyvbújás. A 7 szokás alapján pedig a célirányos stratégiát mindenki önmagának alakíthatja ki. Ekkortájt a tanulók napi szintű olvasása csak az illuzórikus elképzelés síkján valósult meg, hiszen

csak immel-ámmal olvastak a gyerekek.

Hódító hadjáratát csak később kezdte meg az olvasás. A diákoknak az olvasás iránti elköteleződéshez szüksége volt egy külső jelre. Egy olyan visszajelzésre önmagukról, amely ellenállásra ad okot, amely motivál, s amely bizonyításra készlet.

1. ábra: A váratlan segítség - kiinduló mém

Ennek a tiltakozásnak az apropója, egy - a hajdanán legnépszerűbb - közösségi felületen szembeköszönő mém volt, amelyen a három bölcs majom mellett, megjelent - a pejoratív értelemben vett metaforikus jelen - az instant, értéknélküli valóság teremtményeként a 'NemLát-NemHallNemBeszél' egyed, amellyel gyakorlatilag az érabeli diákságot azonosították. Legalábbis a tanítványaimmal együtt 'Mi' így értelmeztük, s gondolkodás nélkül magunkra is vettük. Elhatároztuk, hogy bebizonyítjuk az ellenkezőjét, mert 'Mi' bizony szívvel és ésszel is hiszünk a digitális kultúrában. Őszintén, hogy is érezhetnénk másként? Hiszen a Mi iskolánk, egy valódi ShowcaseSchool.

Az ellenakción kezdetén, a Covid-karantén időszakát él-tük, online érintkeztünk, kézenfekvő volt, hogy a diákja-im a mobiljaik segítségével készítenek majd felvételeket, amelyeket technikai támogatással, azaz tanári segítséggel összefűznek egy hangzóan vibráló manifesztummá.

Így született meg a Karantén Híradó névre elkeresztelt produktum, mely önmagában hordozta a 7 szokás negyedik pontját, egészen konkrétan a nyer-nyerben való gondolkodást. Miért? Mert a munkában két osztály, az akkor 5. és 6. évfolyam néhány tanulója vett részt, akik közösséget építettek, alkalmazták a közös munkafolyamat során az asszertív kommunikációt, kollektíven akartak értéket teremteni. Az igazat megvallva, sikerült is nekik. A két osztály szimbiózisa azóta is töretlen. Ráadásul mindahányan vallják, hogy „A 21. századi generáció határozottan visszautasítja a 4. majom szerepét.” A híryanagot az olvasási szokásokról készült riportok adták. Ebben a feladatban a gyerekek az idő hasznos eltöltéséről „szóztak” és népszerűsítették – az akkor még gyerekcipőben járó – Olvasónaplóm projektet.

2. ábra: A mozgalom híradójának egy képkockája

Így született meg a Karantén Híradó névre elkeresztelt produktum, mely önmagában hordozta a 7 szokás negyedik pontját, egészen konkrétan a nyer-nyerben való gondolkodást. Miért? Mert a munkában két osztály, az akkor 5. és 6. évfolyam néhány tanulója vett részt, akik közösséget építettek, alkalmazták a közös munkafolyamat során az asszertív kommunikációt, kollektíven akartak értéket teremteni. Az igazat megvallva, sikerült is nekik. A két osztály szimbiózisa azóta is töretlen. Ráadásul mindahányan vallják, hogy „A 21. századi generáció határozottan visszautasítja a 4. majom szerepét.” A híryanagot az olvasási szokásokról készült riportok adták. Ebben a feladatban a gyerekek az idő hasznos eltöltéséről „szóztak” és népszerűsítették – az akkor még gyerekcipőben járó – Olvasónaplóm projektet.

Ebben az időben olvasási forradalmat még nem sikerült ki-robbantani. Ugyanakkor örvendetes volt üdvözölni a tanári ötlet mellett a diákok akaratát. Kétségtelen tény azonban, hogy az ugrásszerű fejlődéshez szükséges volt keretek közé szorítani és megreformálni a programot. Jelenleg a projekt „három és feledik” szakaszában tartunk. A számok az iskolai éveket rejtik magukban. A kezdetek kezdetén - a már

említett - 5. és 6. évfolyam diákjai ma már 8. és 9. osztályos tanulók, akikhez a program elindulása óta minden új belépő 'kisgimis' diákot csatlakoztattunk. Mostanra körülbelül 130 gyermek részese a mozgalomnak.

Az alapelv változatlan. A cél az olvasás rendszeresítése, a diákok olvasási szokásainak vizsgálata, segítségnyújtás a mondattani struktúrák helyes használatának elsajátításához. Tudjuk, hogy a történettel fűszerezett szöveg az összes érzékszervre egyszerre hathat – érezhetjük, láthatjuk, hallhatjuk és ízlelhetjük is a szövegmagot. Az olvasás a legne-mesebb tevékenység a világon, annak gyakorlása közben, lélekformáló hatásának köszönhetően az emberfia észre sem veszi, hogy tanul. A tanulás pedig nem más, mint az egész életen át tartó - munkakörtől független - hivatás. Ha nem értjük a betűt, ha nem értjük a szót, ha nem értjük az előbbieket kombinációit, a kontextus üzenetét sem fogjuk, illetéknéppen pedig – kezdjünk bármibe is – megfosztjuk magunkat az abszolút tudástól. A mozgalom részeseként garantált a kommunikáció tökéletesítése, a minőségi nyelvhasználat elsajátítása, a szövegkohézió mibenlétének megértése. A kutatás során végzett ellenőrzések alkalmával lát-hatóvá vált, hogy a szabályrendszert betartó diákok kognitív kompetenciái az elképzelt módon fejlődtek.

Egy kis ízelítő a programról

3. ábra: Részlet az Olvasónaplóm munkafüzetből

Az újítás következtében, lemondtam a diákok által készített nagyon egyedi, olykor koncepciótlan naplócskákról. Helyette - már a tavalyi (2021/2022) tanévre - elkészítettem egy kézzel fogható és tölthető, kilenc hónapot felölelő naptárral egybekötött 'füzetnaplót', amelyben kreatív tanulókártyákat helyeztem el, segítve ezzel is a diákok

4. ábra: Részlet az Olvasónaplóm munkafüzetből

értő olvasókká való formálódását. Az iskola igazgatójának jóvoltából, a tanulók ajándékba kapták ezeket, a nyomdai gondozás alatt készült munkafüzeteket.

Az említett tanulókártyákat, a Canva.com szerkesztő-program segítségével szerkesztettem. Azt gondoltam, hogy a napló attraktivitása – mint pozitív befolyásolási tényező – erősítheti a diákokban a munkamorált. A kényszerű kötelezőség helyett, a játszva tanulás üdítő formáját is megismerhetik.

5. ábra: Részlet az Olvasónaplóm munkafüzetből

Az érettségi idejére pedig kiválóan megtanulnak majd műveket elemezni. Sajnos egy ponton tévedtem, ugyanis nem számoltam azzal, hogy a diákok nem szépirodalmi műveket választanak majd olvasandónak. A kitöltött naplók szemeztetése közben tudatosult bennem, hogy játszva tanulni is csak a megfelelő szabályok lefektetése után lehet, vagyis akkor, ha én jelölöm ki az olvasnivalót.

6. ábra: Az Olvasónaplóm-mozgalom szabályai

Idén szeptembertől (2022/2023 tanév) tehát változtatást eszközöltem az olvasandók tekintetében. A tökéletesítési folyamat harmadik állomása ez, azaz a harmadik reform. (1.Készíts naplót, olvasd, amit szeretnél! 2.Majd készítek naplót, te csak olvasd!; 3.Én készítem a naplót, s én adom az olvasandót is.) A kilenc hónapon át tartó program, minden egyes hónapjára kötelező kisepikai alkotást választottam a diákoknak. Ezeknek az elbeszéléseknek és novelláknak egy új nyomdai készítmény, az úgynevezett Olvasókönyv ad otthont.

Az Olvasókönyv és az Olvasónaplóm munkafüzet idén szoros kölcsönhatásban működik egymással. A kötelezők adataival - ebben a tanévben az olvasással eltöltött percekkel - kell kitölteniük a naplót, illetőleg a szorgalmasabb, az érdeklődőbb diákok a saját olvasmányaik adataival is kiegészíthetik azt. Az Olvasónaplóm kitöltése

mellett Osztályfelelősöket választottam, akik hónapról hónapra regisztrálják egy excel táblázatban a diáktársaik adatait, vagy egy közösen szerkeszthető dokumentumot osztanak meg osztálytársaikkal.

Milyen a szereplők viszonyrendszere egymással?	
Rajzold le a történet legnagyobb kalamajkáját!	
Fegyed ki ematikonokkal a témacsoport (jelöl közmondi is) a konfliktusban résztvevőket!	

7. ábra: Részlet az Olvasónaplóm munkafüzetből

A tanulói motiváció növelésének érdekében, minden hónap végén számot kell adni egy dolgozat formájában a diákoknak az olvasottakról. Vagyis a havi olvasmányból, minden hónapban elemző kérdéseket állítok össze. A kérdések nem meglepőek, hiszen munkafüzeti kérdéseket tartalmaznak, illetőleg a tanulókártyán szereplő szegmensekre kérdezek rá, adott műalkotás vonatkozásában. A mindig Forms-ban elkészített dolgozatot, az osztályok magyartanárai íratják meg a gyerekekkel, a saját tanóráikon.

Kötelező olvasmányok	
Szeptember	Móra Ferenc: Szeptemberi emlék
Oktober	Móricz Zsigmond: Csibe
November	Kosztolányi Dezso: Omelette A Woburn
December	Tersánszky Józsi Jenő: Ruszka Gyuriek karácsonva
Január	Szűri Gyula: Trilbi
Február	Dery Tibor: Szerlem
Március	Cholnoky Viktor: A kövér ember
Április	Karinthy Frigyes: Találkozás egy fiatalemberrel
Május	Schöpflin Aladár: A nap hőse

Ha az asszociációt segíteggül hívod és az ábrákat figyelembe véve a kiinduló eredeti mondat ízeit, majd ezt meg is osztod velem és a magyartanároddal, akkor az Olvasónaplómbiz köthető, legrosszabb eredményredez (egyszeri alkalommal) hozzáadunk 15%-ot.

8. ábra: Az Olvasónaplóm-mozgalom kötelező olvasmányai

Kutatásom céljai között szerepel például az, hogy bebizonyítsam, az olvasás nagyban hozzájárul a személyiség fejlődéséhez. Az olvasmányok - avatlan szemeknek - merész választásnak tűnhetnek. Azonban bennem fel sem merül, hogy a tanítványaim túl fiatalok lennének az olvasmányok tartalmához. Gimnazisták. Ráadásul én szentül hiszem, sőt tudom, hogy az irodalmi kánonban szereplő alkotások sosem hagyják cserben az olvasót.

A kiválasztott művek szerzői próféták, akik úgy közvetítik az igét, hogy a gyerekek egzakt különbséget tudnak tenni jó és rossz között.

A személyiségfejlődés figyelemmel kísérése mellett vizsgálom még a diákok nyelvi kifejezőképességének fejlődését is. Jelesül a szókincsük bővülését, a történetek konklúzióin keresztül pedig az értékrendjük alakulását. Hogyan? A munkafüzetben néhol mini fogalmazást várok tőlük. Például megkérdem a véleményüket, megkérem őket, hogy ironikus hangnemben beszéljék el a napjukat, illetőleg az

éves program zárásként egy recenziót kell írniuk.

A diákjaink az Európa 2000 Gimnáziumban abban a szerencsés helyzetben vannak, hogy mindig biztosítunk számukra javítási lehetőséget. Az Olvasónaplóm kapcsán „képesíthetik” azt az olvasmányt, amelyből kevésbé jól sikerült dolgozatot produkáltak. A canvasítás után, a saját tanáraik és osztályuk előtt számot adhatnak a tudásukról, ergo szóban elemezhetnek, a plakáton saját kezűleg elhelyezett szimbólumok segítségével. Természetesen az aszszociativitást tanítani és fejleszteni kell. Foglalkozni kell a képzettársítás művészi értelemben használatos mikéntjével. Azzal, hogy a hasonlóság, esetleg az ellentétesség hogyan tud formát ölteni s, konstans mementóként villódni az emlékezés tengelyén.

10. ábra: Részlet egy szakköri ppt-ből

Tessék? Az Olvasónaplóm – mozgalom esetében a javítási lehetőség támogatása, úgy tud megvalósulni, hogy a diákok heti egyszer részt vesznek egy tanórán, álneven szakkörön. Ilyenkor összekeverjük a résztvevő osztályok tagjait és közösen a műalkotások elemzésével foglalkozunk. Sablonokat és elemző ppt-eket állítok össze, olyan diasorokat, amelyek hemzsegek a jelképektől, s amelyek feltárják a műalkotáshoz tartozó jelentéssíkokat.

A képi sablonjaim különböző verziókban élnek. Tulajdonképpen az elemzési lehetőségek „evolúcióját” szemléltetik, de nem a start és a vég közti állapotot. Hiszen a kreativitás határtalan. Sokkal inkább azt, hogy mi az, ami elengedhetetlen és muszáj az elemzéshez, s mi az, amitől majd briliáns lesz valaki előadása, már ha felhasználja a tanulókártyán elhelyezett sarokpontokat. Ezek a sablonok nem csak Olvasónaplómhoz használhatóak. Elemző érettségi tétel is létrehozható a segítségükkel.

A sablon felhasználásának módjai a következők lehetnek: Ha javítás a diák célja, akkor nem tehet szavakat a Canvára, kizárólag szimbólumokat helyezhet el rajta, majd felelnie kell a témából. Ha osztálytársainak tanulókártyát készít, mert nyer-nyerben gondolkodik, akkor már elemzési pontokat és kulcsszavakat is elhelyezhet a plakáton.

„Az elbeszélő művészet valódi súlya tehát nem azon van, amit mondunk és ami alapján vége igen véges, hanem azon, hogy hogyan mondjuk, ami viszont végtelen...”
(Szint: Gyula: A mese alkonya c. tanulmányban olvasható)

11. ábra: Az epikus elemzés

Rendkívül érdekes, az, hogy az Olvasónaplóm olvasmányából javítani akarók, elkezdtek ösztönözni a javításra egyáltalán nem szoruló diákokat. A saját osztályomban (8.a) szinte minden egyes diák ragaszkodik az olvasmányok canvasításához. Ez összefügghet azzal, hogy a Tanulástechnika NTP-pályázat keretében két kollégám felmérte a diákok tanulási stílusjegyeit és az osztály túlnyomó részét a vizuális stílus jellemzi.

Diákjaim munkái

A már említettek - a nyer-nyerben való gondolkodás, az egymás kölcsönös támogatása, a 'képiség' hasznossága a pedagógiában – megvalósulásának

12. ábra: A 8.osztályosok bemutatója a végzősöknek

legékesebb bizonyítéka az, hogy 2023. március 31-én, a 8. osztályos osztályom három tagja – N. A., M. A., M.H. - előadást tartott a végzősöknöknek egy érettségi tételből (Garaczi László: Kuka).

Magát a tételt, Vass Edit kolleganóm állította össze s bocsájtotta az osztályom rendelkezésére.

A gyerekeim, időt és energiát nem spórolva készültek az eseményre. A végzős osztályok tapsvihara volt a partizánakciónk csimborasszója.

Hogy mitől volt ennyire hatásos és eredményes az ötlet, hogy az Olvasónaplóm – mozgalom tagjai készítsék fel a 'nagyokat' az érettségire?

Lényegében a 7 szokás minden egyes pontja megjelent ebben az egy céltudatos hadműveletben. A gyerekek ki akarták adni magukból mindazt, amit az elmúlt időszakban tanultak az Olvasónaplóm program segítségével, egyszerűen szomjúhozták az elismerést is, emiatt pedig képesek voltak minőségi munkát kiadni a kezük közül. Az előadók sikerességéhez az egész osztály hozzájárult, például G.Z.D. elkészítette, az előadáshoz használt posztmodern plakátot s adta át szíves felhasználásra előadó társainak. M.A. a – mozgalmisták által már jól ismert - sablon alapján elemezte az érettségizőknek a Kuka című novel-

lát, amely amolyan puska-tanulókártya minőségben lesz a nagyok hasznára a vizsgára készüléskor.

Az osztályom többi tagja sem tétlenkedett, csoportmunkával elmélyítő kérdéseket gyártottak a tananyagból s így a megtartott előadás után a végzősök - a résztvevő előadók segítségével – már át is ismételhették a frissen tanultakat. Ezt nevezem én élménypedagógiának, élménypedagógiának a javából!

A szerző

az Európa 2000 Gimnázium magyartanára.

MEDVEMATEK PROGRAM ROVATA

Több ezer fős élménymatek a parkban

Miben rejlik a Medve Szabadtéri Csapatverseny varázsa?

Gyimesi Bernadett

A gyerekeket, fiatalokat gondolkodásra, felfedezésre biztatjuk és tanítjuk, célunk, hogy ötleteikkel - ha nem is váltják meg a világot, de - változást, fejlődést hozzanak. De hogy is tudnánk elérni ezt a fejlődést, ha mi, akik őket tanítjuk, nem lépünk a fejlődés útjára? Hagyományaink tisztelete és követése mellett egyre fontosabb, hogy a 21. századi gyerekek számára 21. századi kihívásokat és eszközöket tudjunk biztosítani, hiszen ez az egyetlen lehetőségünk, hogy a tudomány technológiájának szélesebben robogó vonatára fel tudjunk szállni és még inkább, hogy helyet adjunk rajta a legújabb generációknak.

A Medve Mateg alapötlete 1999-ben született, amikor is egy debreceni középiskolai tanár, Kis Gábor életre hívta a Medve Vetélkedőt, egy szabadtéren, csapatok csatájában megvalósuló matematika kalandversenyt. Eleinte néhány tíz gyerek szaladgált a Békás-tó körül és oldott meg matekfeladatokat, az ötlet viszont annyira formabontó és egyedi volt, hogy csakhamar egyre népszerűbbé vált a verseny, mára pedig évi 15-20 ezer résztvevő Medve Mategozik országsszerte számos kis- és nagytelepülésen. A mára Medve Szabadtéri Csapatversenynek keresztelt mategversenyen a diákok 3 fős csapatokban versenyeznek egy előzetesen ál-

lomásokkal teletűzdelt szabadtéri pályán. Egy parkban 10-20 tereppontot - legyen az egy tábla, kút, jellegzetes formájú fa vagy akár pad - egy virtuális térképre jelölve alakul ki a verseny pályája, melyről a résztvevők papír alapú vagy online térképet kapnak. Kilenc éves kortól bárki nevezhet a versenyekre, a 3-12. évfolyamos diákok kétévenkénti elkülönítésben, 5 különböző kategóriában versenyezhetnek, melyek különböző medvés fantázianevekkel vannak ellátva; a 3-4. évfolyamos gyermekek a Koala kategóriában, az 5-6. évfolyamosok a Medvebocs, a 7-8.-osok a Kismedve, a 9-10.-esek a Nagymedve, míg a 11-12. évfolyamosok a Jegesmedve kategóriában indulhatnak. Emellett gondoltunk a speciális matematika tagozatos diákokra is, így a páros évfolyamon lévő mategspeces versenyzők az eggyel magasabb kategóriába kerülnek.

Emellett a szervező pedagógusok, lelkes szülők és felnőttek számára is biztosítunk lehetőséget a versenyzésre, mellyel évről évre egyre többen élnek is. A felnőttek számára egy könnyebb és egy nehezebb kategóriát különítünk el Ursa Minor és Ursa Major fantázianevekkel, előbbit azok számára, akik munkájuk során nem foglalkoznak matematikával, vagy általános iskolában taníta-

nak, utóbbit pedig középiskolai és egyetemi matematika oktatók, matematikusok, matematikával kiemelten foglalkozó felnőttek számára.

A versenyfeladatok összeállítása során elsődleges célként tartjuk számon, hogy ne a tárgyi tudásra kérdezzünk rá, hanem a logikus gondolkodást csaljuk elő a gyerekekből, egy-egy jó ötlettel megoldhatóak legyenek a feladatok. Persze gondolkodni, számolni kell azért, illetve nagyon fontos, hogy a csapat együtt dolgozzon, egymás ötleteiből kiindulva támogassák a csapattársaikat, ugyanis ezáltal hamarabb és könnyebben meg tudják oldani a feladatokat.

A verseny során tehát közel sem elegendő a matematikai tudás előhívása, a csapattagoknak a problémamegoldó készségük mellett a csapatmunkában, kooperációban is élen kell járniuk, vagy közben összecsiszolódnuk, ha a legjobbat szeretnék magukból kihozni. Tudatos csapataktóskor tehát akár érdemes lehet a különböző területeken erősebb-gyengébb diákokat egy csapatba tenni, hiszen erre a megmértetésre nem csak a matekzeniket várjuk. Legfőbb célunk a matematika megszerettetése, élményszerű átadása mindenki számára. Ha egy tájékozódásban ügyes diák tehát hasznos tagja a csapatának az állomások felkeresése során, még ha esetleg kevesebbet is tud hozzátenni a matekversenyhez, mint valamely csapattársa, pozitív élménnyel távozik a versenyről, melyet a matematikával párosít.

Kétféle versenyzési módot kínálunk a versenyen résztvevő csapatoknak. Az egyik, hogy egy ún. Utilapput kap a csapat, melyen a verseny állomásain tartózkodó önkéntes segítők vezetik a csapat haladását állomások között. Egy-egy feladatot megoldva, majd a helyesnek vélt megoldás az állomási szervezőnek bemondva küldi az tovább a csapatot egy következő állomásra, ahol a következő feladatot kapja meg a csapat.

Emellé az Utilappu mellé biztosítunk egy papír alapú térképet is, melynek segítségével tud a csapat tájékozódni a verseny terepét és az állomások pontos elhelyezkedését illetően. A verseny során tehát nem csak a matematikai tudásról tesznek tanúbizonyságot a csapatok, de egyfajta tájékozódási versenyen is részt vesznek, ahol ugyan nem célunk az állomások és felkeresendő helyek elrejtése, sőt. Mégis hasznos tudást sajátítanak el a csapatok ezáltal is.

A másik versenyzési módot pár éve vezettük be az állomásokon lévő hosszas sorállások, torlódások elkerülése és a rendezvényeken kívüli önálló játék elősegítése céljából, ehhez ugyanis nincs szükség másra, csak egy okostelefonra és minimális internetelésre. A Medve Matek GO okostelefonos rendszerhez kapnak a csapatok egy bejelentkezési kódot és jelszót, mellyel egy olyan felülethez férnek hozzá, amely egymás után megjeleníti az aktuális feladatokat, egy külön fülön beépített térkép segíti az eligazodást, valamint a csapat a haladását is nyomon követheti általa.

Tapasztaltok alapján az okostelefonos rendszer már a legkisebbek számára is rendkívül könnyen kezelhető, a használatára pillanatok alatt ráéreznek. Célunk, hogy egy pozitív példát mutassunk a fiataloknak az okostelefon használatra, ha már egyébként is legtöbbször kezében a nap nagy részében ott van a kütyü. A versenyzési módok különbözősége a verseny menetét egy aspektusban módosítja csak: az okostelefonos csapatok egy virtuális állomás felkeresésekor be tudják küldeni a válaszukat, majd rögtön meg is jelenik számukra a következő feladat, melyen a következő állomásra sétálás közben már el tudnak kezdeni gondolkodni.

Nézzük, mi az tehát, amiben egyforma a két versenyzési mód, mi is történik a verseny során! A versenyfeladatok egy ún. versenygráfra vannak ráillesztve, mely gráf megadja, hogy egy-egy feladatra adott válasz helyes-

ségtől függően a csapat mely állomásra halad tovább. Vagyis helyes és helytelen válasz esetén a csapatok különböző irányokba haladhatnak tovább és különböző feladatokkal találkozhatnak. Azt ugyan nem tudják meg, hogy a bemondott vagy beküldött megoldás helyes vagy helytelen, csak hogy hol kapják a következő feladatot, mi a következő állomás.

Visszajelzést, dicséretet kapni mindenki szeret és igényli is, így a versenyzők a verseny során való haladásukkal, a jól megoldott feladataikkal amellet, hogy pontokat szereznek, elérhetnek különböző Medve-rangokat, egészen pontosan sorban Bronzmedve, Ezüstmedve és Aranymedve rangokat. Ezek egyfajta megerősítésként szolgálnak a csapatok számára, hogy ügyesen menetelnek, jól haladnak a feladatok megoldásával, valamint biztosítja a csapatokat afelől, hogy sikerélménnyel távozzanak a versenyről.

Az azonnali sikerélményen túl azonban a versenyek különlegességét adja még, hogy a rendezvényeket igyekszünk fesztiválhangulattal ellátni, aki kilátogat egy szabadtéri versenyre, biztosan nem az lesz az első gondolata, hogy itt egy matekversenyt lát, sokkal inkább egyfajta gyereknap, majális érzés öntheti el az embert. A résztvevők számára tehát nincs meg az a vizsgastressz és szorongás, mely a legtöbb embert egy-egy verseny, vizsga vagy számonkérés során hatalmába keríti. Színes lufik, zene, hatalmas embertömeg, zibongó résztvevők, de mégis matekfeladatok, gondolkodás és verseny.

Amennyiben egy csapat hiba nélkül menetel a feladatokon át, úgy előfordulhat, hogy az előre meghirdetett versenyidőt nem használja ki, hanem hamarabb befejezi a versenyt. Igyekszünk úgy összeállítani a feladatsorokat, hogy a lehető legtöbb csapat minél előkelőbb Medve-rangon tudjon végezni, mégis az időt a lehető legjobban kihasználja. A pontszámítás alapját a helyesen megoldott feladatok, azok ideje és az összesen felhasznált idő képezi. Így elképzelhető, hogy egy hamarabb végző, ám több helytelen megoldással rendelkező csapat hátrébb végez a rangsorban, mint egy pár perccel utánuk a versenyt befejező csapat, akik viszont hibátlanul meneteltek.

A rendezvények után pár perccel a telefonos alkalmazásoknak köszönhetően a végeredmény elő is áll, így az eredményhirdetésre is sor kerül. A legjobban teljesítő csapatok mellett díjazzuk a verseny során legtöbbet sétált csapatokat, valamint azon pedagógusokat, akik a legtöbb csapatokat toborozták a versenyre. Az eredményhirdetésen

tésen elhangzó nevek és iskolák mellett a pedagógusok jutalmazására egyébként is igyekszünk kiemelt figyelmet fordítani, hiszen nélkülük a versenyek sem valósulhatnak meg ekkora létszámokkal.

Pedagógusi jutalmazási rendszerünkben minden versenyre befizetett nevezési díjjal a tanárok pontokat gyűjtenek, melyeket aztán különböző vásárlási utalványokra tudnak beváltani, vagy további nevezési díjakat tudnak belőle finanszírozni. Emellett azon iskolák, ahonnan egy tanévben legalább 30 tanuló vesz részt valamely versenyünkön, egy ajándécsomagban is részesülnek, amelybe a toborzó pedagógusnak is csomagolunk ajándékokat, valamint az oktatáshoz hasznos kellékeket is készítünk.

A toborzás, nevezés és a versenyre kísérés után már a gyermekek önjáróak, a verseny során őket kíséreni, segíteni nem kell (segíteni a feladatokban pedig természetesen nem is szabad), így rendszerint bátorítjuk a kísérő pedagógusokat a versenyen való részvételre, pedagógusok számára a versenyzés ugyanis ingyenes. Az eddigi példák alapján pedig a diákok még lelkesebben tudnak örülni tanáraik díjazásának, sikereinek, mint a sajátjuknak.

A 2023/2024-es tanévben ezen az egyedülálló szabadtéri matematikai kalandon április 9. és május 17. között van lehetőség részt venni a 14 nagyrendezvény egyikén, vagy az országsszerte már több mint 270 helyszínen kijelölt Medve Matek GO pályák bármelyikén. A következő tanévben ősszel, 2024 szeptemberében biztosítunk majd legközelebb lehetőséget hasonló szabadtéri játékokra, melyről és minden további Medve Matek rendezvényről a részletes leírásokkal, a képekkel, videókkal bőségesen ellátott medvematek.hu honlapon találkozhat minden látogató. A versenyekre a nevezések is a honlapon bonyolíthatóak le, valamint felmerülő kérdések esetén a szervezői csapat rendelkezésre áll emailben és telefonon is az info@medvematek.hu címen vagy a +36702494559-es telefonszámon.

Reméljük, mihamarabb versenyzőink közt köszönhetjük Önt és tanítványait is!

A Szerző:

A Medve Matek rendezvények főszervezői csapatának tagja.

Vásárhelyi László Református Alapfokú Művészeti Alapiskola Rovata

25 éves a Vécsey-Vásárhelyi Országos Kamara Néptánc, Népzenei és Népdaléneklési Verseny!

Ugyan Attila

2023-ban ünnepelte fennállásának 25. évfordulóját a Vásárhelyi László Református Alapfokú Művészeti Iskola, és ebben a tanévben ünnepelte 25 éves jubileumát a Vécsey-Vásárhelyi Országos Kamara Néptánc, Népzenei és Népdaléneklési verseny (VV Kamara) is.

A VV Kamara története 1999-ben kezdődött, amikor a nyíregyházi Vécsey Károly Általános Iskolában két lelkes néptáncpedagógus –Maklári Erika és Bodnár Zoltán, akik abban az időben a Nyírség Táncegyüttes táncosai voltak – elmondták ötletüket az általános iskola vezetésének, hogy az éppen akkor megalakuló Nyíregyházi Alapfokú Művészeti Iskola szakmai vezetésével (ma Vásárhelyi László ReformátusAMI) egy hiánypótló rendezvényt szeretnének az iskola falai között létrehozni.

A gyerek és az ifjúsági korú néptáncosok számára már ezekben az „ősidőkben” is rendeztek megyei és országos szintű csoportos bemutatókat, minősítőket, valamint országos szintű szólótáncversenyt is hirdettek néptáncos gyerekek részére Szarvason, és éppen ebben az időben kezdődött az ifjúsági szólótáncverseny története is Egerben. A kiskamara (három pár) műfaj számára azonban nem volt bemutatkozási lehetőség, így a programunk hiánypótló volt az országos palettán. A pedagógusok számára is új és izgalmas koreográfiai kihívást jelentett a kamara jelleg, és a szakmai zsűri is igen komoly elvárásokat támasztott a színpadi alkotásokkal, a színpadi megjelenéssel kapcsolatosan.

A néptánc és a népdaléneklés egymástól elválaszthatatlan, ennek okán már az induláskor mindkét műfajban meghirdettük a versenyt.

Mindkét versenyalapító pedagógusa nyíregyházi Nyírség Táncegyüttes aktív tagja volt, így mindketten személyes tapasztalatokkal rendelkeztek a néptánc és a népdaléneklés együttes erejéről, értékéről.

Útjára indult tehát a verseny, amelynek szervezői az első 10 évben a Nyíregyháza és környékén működő általános és középiskolákat, táncegyütteseket, az abban az időszakban megalakuló AMI-kat szólította meg, és érkeztek is az egyre népszerűbb versenyre azok a tehetséges gyerekek, akiket a pedagógusaik kiválasztottak.

A verseny első napján a helyi és a környékbeli csoportok színpadbejárása és zenekari próbája zajlik, a második napon zajlik maga a verseny és a messziről érkező csoportok színpadbejárása segíti a sikeres felkészülést.

Az évek során alakult ki a rendezvényt ismerő, követő pedagógusok körében, hogy kétféle szempont szerint nevezik be a tanítványaikat. A tehetséggondozás során kitűzött

célok szerintgyakran neveztek olyan gyerekeket a produkciókba, akik ügyesek, de még nem elég kiforrott technikával táncolnak, énekelnek, nekik biztatás a verseny, ahol találkozhatnak nagyon sok, hozzájuk hasonló vagy tőlük sokkal ügyesebb népdalos, néptáncos gyerekekkel, sokat tapasztalhatnak, fejlődhetnek, erősíthetik kötődésüket a műfajhoz. Mindezek mellett természetesen megjelennek a kiváló képességű, magas szintű folklorisztikai és technikai tudással rendelkező, kiemelkedően tehetséges gyerekek is, azokból a műhelyekből, akikkel a VV Kamara mellett szinte minden színvonalas országos rendezvényen találkozhatunk. Mindkét cél elérése nagyon fontos ahhoz, hogy a gyerekek fejlődését támogassuk, a kiemelkedő tehetségeket felfedezzük és fejlesztésük további útjához kiváló szakemberektől segítséget kapjanak a résztvevők és a felkészítő pedagógusok. Az eredményhirdetést követő szakmai tanácskozáson minden felkészítő pedagógus részt vesz, meghallgatva azt a szakmai véleményt is, amit mások számára mondanak. Így kapnak teljes képet arról, hogy éppen most hol tartanak a táncstudásban, a színpadi megjelenítésben, és hol tart a pedagógus az alkotói folyamatokban. Összegezve, akik az út elején járnak, azoknak egy fejlődési lehetőség a VV kamara, akik pedig a csúcs közelében vannak már, azoknak nemes versengés.

2010 után az alapítók elköszöntek a rendező intézményektől, ezzel együtt a VV Kamara szervezése Ugyan Attila (BonisBona-díjas pedagógus) kezébe került, aki már akkor a Vécsey Károly Általános Iskolában működő Lókötő Táncegyüttes egyik vezetője volt, még aktív táncosa a Nyírség Táncegyüttesnek, és a Vásárhelyi László ReformátusAMI néptáncpedagógusa. Megvolt a helyismerete és szakmai tapasztalata is az eredményes folytatáshoz.

„Volt egy meghatározó élményem ebben a számomra kezdeti, VV Kamara-szervezős időszakban. A népdalos zsűriben ült **Majorosi Marianna, a Kossuth-díjas Csik Zenekar** énekesnője, aki az egyik rendezvény után – ami a népdalos versenyzők szerény létszáma miatt hamar véget ért – várta a néptáncos zsűriben ülő férjét, **Kökény Richárdot, az Állami Népi Együttes tánckarvezetőjét**. Írt nekem pár sort a zsűrilapra, mi tetszett neki, min kellene változtatnunk, hogy tovább tudjon lépni ez a rendezvény, de ahogy akkor látta, ebben már „nem sok van”, lehet, hogy nem tudjuk már megszervezni a jövőben olyan szín-

vonalon a VV Kamarát, ahogy szeretnék. Addig is lelkes voltam az új feladatomat illetően, de ez a kritika még inkább extra energiát adott a folytatáshoz.”

Átszerkesztettük a versenykiírást, pontosítottuk a versenyfeltételeket, az egyes szervezési események időpontjait és a verseny napjának programját is követhetővé tettük.

A népdaléneklési verseny kiírását kiváló szakemberek – **Bárdosi Ildikó, Vakler Anna, Németh István** – segítségével állítunk össze, amely figyelembe veszi az elmúlt 20 év kiírásait, hogy ne legyen ismétlődés, reagál a neves jubileumokra. A felkészülés segítése érdekében teljes szokásanyagokat gyűjtötték össze, gyakran kevésbé ismert területekre irányították a szakemberek figyelmét, és olyan értékes forrásgyűjteményt tettek közzé, amelynek segítségével magas szakmai színvonalon készülhetnek a gyerekek a versenyre.

A verseny speciális szimbóluma az „**időkerék**” (rég **kocsikerék**) amelyre a versenyen először résztvevő iskolák szalagot kötöttek, amelyen az iskolájuk neve szerepelt.

Ez a kocsikerék lett a rendezvény emblémája, a logót kiegészítettük a rendezvény nevével, amit azóta is úgy használunk a nyomtatott anyagainkon. Erre az arculatra alakítottuk át az emléklapokat, okleveleket, különdíjakat is. A verseny sajátossága, hogy mindegyik műfajban a zsűri **Vándordíjat** is odaítél a legsikeresebb műhely számára. Igazán fontos és különleges díj ez, amiért minden évben igen nagy a versengés.

Mindegyik versenyhelyszínen óriás táblák hirdetik a színpadokon, hogy ezen a rendezvényen vagyunk.

Felújítottuk a néptáncos színpadot, a versenyhelyszíneket takarásokkal, díszletekkel kellemes környezetté alakítottuk. Létrehoztunk egy fotó-falat, ahol a csoportok megörökíthették, hogy melyik rendezvényen vettek részt, ezzel is sikerült az online csatornákon népszerűsíteni a programunkat.

A verseny hagyományai között érdemes megemlíteni még

a meglepetés műsort, amelyet a zsűrizés alatti időben a **NYUNYIC – Nyugdíjas Nyírségesek Clubja** mutat be minden évben. Műsorukban a néptánc és a népdaléneklés egyaránt megjelenik, példát mutatva arra, hogy milyen csodálatos élményt jelent a közös éneklés, az együvé tartozás, valamint arra is példa, hogy idősebb korban hogyan nemesül a tánc, és milyen szép és ízes lesz a mozdulat. A fiatalok nagy tisztelettel és csodálattal nézik ezt a műsort.

A versenyt a változásokat követően már országos hatókörben hirdettük meg, nagy örömünkre kibővült a térkép, és az ide látogató néptáncosok és népdalénekesek, valamint felkészítő tanáraik vitték a híret a verseny különleges hangulatának, magas szakmai színvonalának.

Hogy mindezt a technikai sokszínűséget a maga szintjén

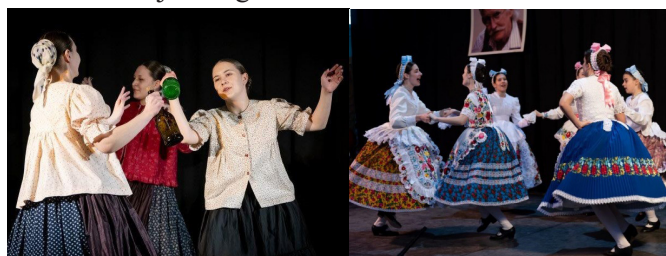

tudjuk értékelni, és mindenki egy élményekben gazdag nap végén a jól végzett munka kellemes fáradtságán túl, hasznos tapasztalatokkal, értő kritikákkal és építő javaslattal is távozzon Nyíregyházáról, ezért a szervezők minden évben országos szinten elismert szakembereket kérnek fel mindegyik verseny zsűrijébe. Ez az egyik nagy ereje a rendezvénynek.

Szívesen jönnek a szakmabeliek zsűrizni, örülnek, hogy ilyen mennyiségben és minőségben megmozgatja a népművészeti közösségeket ez a rendezvény. Jó ott lenni, ahol kellemes a környezet, jó a hangulata, a szervezők tájékozottak, segítőkészek, nagy odafigyeléssel végzik munkájukat.

Minden helyezést elért gyermek az oklevele mellé személyes ajándékot kapott. A néptáncmozgalomban jól ismert YouTuber figyelmét is felkeltettük, aki 2014-ben rögzítette az aktuális verseny teljes programját, és megjelentette saját csatornáin, ahol több ezres nézettséget értek el a versenyprogramok felvételei.

Innen már nem volt megállás, először 1-2 év alatt újra erőre kapott a rendezvény, majd azóta is folyamatosan fejlődik, őrzi régi hagyományait, és minden kiírásban hoz valami újdonságot.

A VV Kamra alkalmat adott arra is, hogy névadónk számára emléket állítsunk. Rendszeresen kísérő programja a versenynek a Vásárhelyi László életét bemutató kiállítás is.

Szép pillanat volt a rendezvény történetében, hogy 2015-ben a Vásárhelyi László Református AMI testvériskolai megállapodást kötött az erdélyi Kalotaszegen, Mérában található Tamás Gyula Általános Iskolával. Ez a kapcsolat azóta is tart, sok közös szakmai program, rendezvény valósult meg határon innen és túl.

Mindezeknek köszönhetően a verseny immár 25 éves múltra tekint vissza és folyamatosan fejlődik.

2023-tól a néptánc és a népdal mellett – a Vásárhelyi László Református AMI népzene tanszaka oktatóinak kezdeményezésére – népzenei versennyel bővült a rendezvény. Az első két kiírás tapasztalatai szerint elmondhatjuk, hogy a táncosokhoz és a népdalosokhoz hasonlóan a népzeneészek is szívesen neveztek tehetséges tanítványaikat a versenyre.

A VV Kamara verseny nem élt volna meg negyedszázadot, ha nincs mögötte a Vécsey Károly Általános Iskola és a Vásárhelyi László Református AMI tanári kara, illetve a Nyírség Táncegyüttes szakmaisága, s a táncosaiból lett oktatói csapat. Minden évben hálással köszönjük meg minden kollégának a részvételét, munkáját, odafigyelését, kedvességét, segítőkészségét, intelligenciáját. Mindezek nélkül nem lenne a Vécsey-Vásárhelyi Kamara egy országos szinten jegyzett, kiírásonként több mint 40 iskolát és 150 produkciót vonzó esemény. A jubileumi versenyre Magyarország 29 településéről érkezett az a 488 versenyző, akik életének nagy részét teszi ki az, hogy a magyarság népi hagyományaival, népi kultúrájával foglalkoznak. Néptánc, népdaléneklési és népi hangszeres kategóriában mérhették össze tudásukat, felkészültségüket a fiatalok.

A 154 nevezés közül 55 néptáncos produkció méretetett meg a **Dr. Ratkó Lujza, Szarka Zsolt** és **KökényRICHÁRD** alkotta zsűri előtt. A gyerekek népi játékokat és népszokásokatelevenítettek meg a színpadon a néptánc lépéseinek segítségével. A talpalávalót minden esetben a **Szikes Zenekar** biztosította.

A napot 44 népzenei és 55 népdalos produkció színesítette. A népdaléneklési verseny zsűrijében **Vakler Anna, M. Nagy Andrea** és **Németh István** foglalt helyet

A népzenei verseny zsűrijében **Dr. Dragony Gábor, Szerenyi Béla** és **Horváth Attila** alkották a bírálóbizottságot.

A versenyprogramot koordinálta **Demarcsek György** igazgatóhelyettes és RoscaKrisztoffer tanszakvezető.

Ahhoz, hogy a megmérettetés napján minden jól működjön, nagyon sok ember összehangolt munkájára van szükség. A két iskola pedagógusai már a tanév elején elkezdtek a szervezőmunkát, hogy február végére minden maximális rendezettséggel működjön. **Dr. Gaál Sándor esperes**, a VLRAMI fenntartójának képviselőjében a megnyitóünnepségen elmondta, a két iskola közös munkájának eredménye ez a jól szervezett verseny, ahol mindenki olyan, mint egy szorgos méh. Mindenki keményen, tervszerűen végzi a feladatát, aminek az eredménye ez, az országos viszonylatban is rangos kamaraverseny. A **VLRAMI igazgatója, Demarcsek Zsuzsa** azt mondta, a két iskola pedagógusai hatalmasat alkotnak azzal, hogy minden évben megrendezik a versenyt. A pedagógusok felkészítik a versenyzőket, a megmérettetés előtt lelket öntenek beléjük, míg más pedagógusok azért felelnek, hogy a verseny helyszínén minden a lehető legnagyobb rendben menjen. Az elmúlt 25 esztendő a bizonyítéka a két iskola közötti jó együttműködésnek.

A népi kultúra, nemzetünk hagyományai évről-évre otthonra találnak a Vécseyben!

Veres László, a Nyíregyházi Móricz Zsigmond Általános Iskola Vécsey Károly Tagintézményének vezetője kifejtette, óriási lelkesedéssel kezdenek bele minden évben a szervezőmunkába. A nevelőtestület magáénak érzi ezt a nagyszabású rendezvényt, amelynek negyed évszázada az idén 60 éves általános iskola ad otthont. A Vécsey vezetője elmondta, örömmel vesznek részt a nem kevés munkával járó feladatokban, és büszkéek rá, hogy minden februárban egy nap csakis a népi kultúráról, a magyarság gyökereiről, hagyományainkról és az identitásunkról szól. Veres László kiemelte, nagy motiválóerő a Vécseyben tanuló diákoknak ez a verseny, hiszen meg tudják mutatni, mit sajátítottak el a tanév közben.

A Vécsey-Vásárhelyi Kamara verseny 25 év alatt egy jó ötletből megvalósított, nehéz időszakokat is megélt, ismert és szakmailag elismert rendezvény lett, ahova szívesen jönnek a nemes versengésben részt vevő, tehetséges gyerekek, a szakmaiságot fontosnak tartó oktatók, az értékelést adó, országosan ismert és elismert szakemberekből álló zsűri. Amikor az általában igen hosszú nap végén elköszönünk a vendégeinktől, akkor már a fejünkben megvannak a következő kiírás fejlesztései, a lehetséges továbblépési lehetőségek, hogy a következő 25 év is hasonlóan eredményes legyen.

A szerző:
versenyszervező, néptánc pedagógus.

A tehetséggondozó tanulmányi versenyekről kérdeztük

Vasvári Zoltán fizika - testnevelés szakos általános iskolai tanárt, a Nyíregyházi Kis Vakond Tanodája Kft. ügyvezetőjét, a MÍG MEGNÖVŐK ALAPÍTVÁNY egyik alapítóját, a Magyar Tehetséggondozó Társaság tanulmányi versenyszervezői szekciójának új szekcióvezetőjét.

1. Vasvári tanár úr! Milyen szerepe van ma a tanulmányi versenyeknek a tehetséggondozás folyamatában?

Az országos szintű tanulmányi versenyek már több mint száz éve a magyar közoktatás/köznevelés rendszerének szerves részét képezik. A Nemzeti Alaptantervnek is egyik fontos célja a kiemelkedő tehetségű diákok tehetségük kibontakoztatásának segítése. A tanulmányi versenyek a tehetséggondozás folyamatának szerves részét képezik, igen nagy hagyománnyal rendelkeznek a magyar oktatás rendszerében. Lehetőséget biztosítanak az egyéni tehetségek felismeréséhez, a tanulók ismereteinek, készségeinek, jártasságainak összeméréséhez. Kihívást jelentenek az iskoláknak, a pedagógusoknak, a szülőknek és a tanulóknak egyaránt. A versenyek célja is a tehetséggondozás, a diákok érdeklődésének felkeltése. A kérdéssorok, a feladatok nehézsége is általában az átlagos és a jó képességű diákok tudásához igazodik.

2. Hogyan látja tanár úr a tanulmányi versenyek jelenlegi problémakörét?

A tanulmányi versenyek problémakörét a pedagógiai és pszichológiai kutatások számos területe felől közelíthetjük meg: ilyen lehet például a tehetséggondozás, a versengés vagy a motiváció. Annak ellenére, hogy ezek a területek igen jelentős hazai és nemzetközi kutatási eredményekkel, terjedelmes szakirodalmi háttérrel rendelkeznek, az iskolai tanulmányi versenyek felmérése, áttekintése meglehetősen szűk szeletet képvisel hazánkban. Ennek ellenére a tanulmányi versenyek tekintélyes helyet foglalnak el a hazai oktatás eszköztárában, talán egyik legrégebbi és legáltalánosabb módja a tehetséggondozásnak, a személyre szabott egyéni fejlesztésnek és a differenciálásnak. A versenyhelyzetet, fontos motiváló tényezőként tartjuk számon. A versenyfelkészítő pedagógusok a tehetséggondozás fontos tényezőjének, szakmailag indokoltnak és szükségesnek tartják. Ne feledkezzünk meg azonban arról sem, hogy mind a felkészítés mind a versenyre való nevezés az egyes fordulók lebonyolítása jelentős többletmunkát jelent a pedagógusoknak. (és nem utolsó sorban anyagi kiadásokat az iskoláknak a szülőknek) A „versenyezettési hajlandóság” mögött összetett motivációs háttér húzódik meg, ahol a külső elvárások talán a legjelentősebbek, ezt követi a pozitív attitűd, az elhivatottság (belső motiváció), és nem utolsósorban az elismerés. Tiszteletet váltanak ki azok a tanulók, iskolák, nevelők, akik tanulmányi versenyeken eredményesen szerepelnek, hiszen manapság a helyi médiumok iskolai honlapok rendszeresen tudósítanak egy-egy sikeres szereplésről, versenyzőről, felkészítőről. Tanulmányi versenyeket hirdetnek minisztériumok, a megyei, a városi szervezetek, alapítványok,

egyesületek, az iskolák egymás között, de gombamód szaporodnak azok az oktatással foglalkozó cégek, magánvállalkozások is, amelyek a tanév elején elhalmozzák az iskolákat a jobbnál jobb ajánlatokkal, biztatva őket, hogy tanítványaikat nevezék be a több forduló levelézős versenyekbe, amelynek a zárása, egy országos forduló vagy egy hétvégi táborozás. Újabban egyre több intézmény szervez tanulmányi versenyt azzal a nem titkolt szándékkal, hogy népszerűsítse saját intézményét, s elősegítse a sikeres beiskolázást, de iskolai kerek évfordulókat is ünnepelnek tanulmányi versenyek meghirdetésével. A tanulmányi versenyek akkor töltik be igazán a hivatásukat, ha összetett motivációs háttérrel rendelkeznek. Egyrészt, kihívást jelentenek a tanulók számára, s felkeltik az érdeklődésüket az adott tudástartalom iránt, másrészt, mint versenyhelyzet (teljesítménymotívum) jelenik meg a teljesítmény fokozásában. A tanulmányi versenyeket szakmailag/pedagógiaiailag indokoltnak, a tehetséggondozás fontos eszközének, jelentős motiváló tényezőnek, a tanulói teljesítmény fokozására hivatott eszköznek tartom.

3. Ön a Nyíregyházi székhelyű MÍG MEGNÖVŐK ALAPÍTVÁNY -nak, mint Akkreditált Kiváló Tehetségpontnak az egyik alapító munkatársa. Milyen tehetséggondozó tanulmányi versenyeket szerveznek?

- **A MategGuru Kárpát - medencei Matematika Csapatverseny**, amelyet 2 - 8. osztályos tanulók részére szervezzük évfolyamonkénti 4 fős csapatoknak. A versenyt a hagyományainknak megfelelően, iskolai írásbeli forduló, területi írásbeli forduló, majd Kárpát-medencei (írásbeli) döntő formájában hirdetjük meg. A verseny célja: Érdekes és/vagy játékos feladatokon keresztül a matematika megszerettetése, a matematikai kompetenciák fejlesztése, a matematika használatának tudatosítása a mindennapokban.
- **NyelvészGuru Kárpát – medencei Anyanyelvi Csapatverseny**. A verseny célja: a nyelvhasználat iránti érzett felelősségtudat és az anyanyelv iránti szeretet erősítése, a magyar nyelv népszerűsítése. A verseny során fontos szerepet kap a közösen, csapatban végzett munka élvezése, az elért eredmény nagyszerűségének átélése. A tervezett feladatok: (grammatikai, helyesírási, nyelvhasználati, nyelvhelyességi feladatok, nyelvi játékok) a magyar nyelv tantárgy tananyagára, a nyelvhasználati szabályok ismeretére épülnek. A megoldások során felszínre kerül a diákok kreativitása, józan okoskodása, nyelvi fantáziája. A 4 fős csapatokból álló

verseny áll iskolai írásbeli, területi írásbeli forduló, majd Kárpát-medencei (írásbeli) döntő formájában.

- **„Olvasni nem ciki!”** szövegértési - szövegalkotási Csapatversenyt 2.- 4. osztályos tanulók részére évfolyamonként 4 fős csapatoknak hirdetjük meg azzal a céllal, hogy megmutassák: értik és nem félreértik a szöveget, tudnak olvasni, gondolkodni és szöveget alkotni egyszerre. Nem titkolt célunk: fokozni a tanulók olvasási kedvét izgalmas és koruknak megfelelő olvasmányokkal. Kreatív feladatokon keresztül a szövegértési és szövegalkotási képesség fejlesztése, a művelődés iránti igény felkeltése.

- **A „Rigó Énekeljen!”** Környezetvédelmi Kárpát - medencei Csapatverseny. Közös munkánk során az alábbi témákat járjuk körül, hosszú távú kiscsoportos **komplex** projekt, valamennyi műveltségterület felhasználásával. **Célterület:** környezeti nevelés. **Cél:** Csak annyit vegyünk el a természettől, amennyit vissza tudunk neki adni! Ne pazaroljunk, védjük a környezetünket, hogy későbbre is megmaradjon! Arra a **problémára próbálunk megoldást hogy:** Hogyan éljük az életünket a környezettel harmóniában úgy, hogy ne veszélyeztessük unokáink életfeltételeit?

Az egyes fordulóknál az alábbi témaköröket járjuk körül: Ahol élünk; Az erdőben; A mezőn; Vízparton, vizekben; Környezetünk és testi – lelki egészségünk kölcsönhatása.

Ezt a versenyt 2 - 8. osztályos tanulók részére hirdetjük évfolyamonkénti 4 fős csapatoknak, gyakorlati forduló, majd iskolai írásbeli forduló, területi írásbeli forduló, végül (a döntősöknek) Kárpát-medencei döntő formájában.

- **A Bicaj – ricsaj** Közlekedésbiztonsági Kerékpáros Csapatverseny a Szabolcs – Szatmár – Bereg Vármegyei Rendőrfőkapitányság Baleset-megelőzési Bizottságának szakmai vezetésével s anyagi támogatásával a 13 – 15 éves életkorú gyermekek közlekedésbiztonságának javítása érdekében.
- A 2021 – 2022 tanévben indítottuk hiánypótló egyéni versenyként az alsó tagozatos tanulók részére a **„Házitanító” matematika** versenyünket, valamint ebben a tanévben a **„Barátság – Megértés – Őszinteség”** hármas köré szervezett versenyünket a DIÁKTOLL PÁLYÁZAT-t amely a diákok önkifejezésének ad teret. Erre 3-8. osztályos tanulók, három korcsoportban (3-4. o.; 5-6.o.; 7-8. o.) jelentkezhetnek. A három fordulóból álló versenyen előre meghatározott műfajban és terjedelemben nyújtják be a tanulók a pályamunkáikat. Célunk: a, Kreatív feladatokon keresztül az írásbeli kommunikáció fejlesztése, lehetőség biztosítása az önkifejezésre többféle műfajban. b, A tanuló minél gyakrabban olvasson, mert annál több olyan nyelvi panel, fordulat, szerkezeti elem áll a rendelkezésére, amelyeket aztán a fantáziája segít-

ségével a saját írásában meghatározott és tanulható szabályok keretében felhasználhat. c, Változatos, élményszerű feladatok segítségével a szövegértési és szövegalkotási képesség, valamint a kreatív írás fejlesztése.

- 4. Hogyan látja? Mi lehet a feladata egy tehetséggondozó iskolának/szervezetnek?** Nagyon fontos feladata, hogy megtanítsa a gyerekeket az önálló ismeretszerzésre, a tanulásra, a közös gondolkodásra, a problémamegoldásra, a feladatmegosztásra. A versenyekre való felkészülés módszertanának talán egyik legcélravezetőbb eszköze a „műhelymunkában” történő felkészülés, felkészítés, amelynek során a diákok és tanáraik egyenrangú partnereként osztják meg, rakják össze tudásukat. Ma már az egyéni versenyek mellett egyre több projektversenyen, illetve csoportos versenyen vehetnek részt a gyerekek. Az ezekre való felkészülésnek kiemelkedő a személyiségfejlesztő hatása: *bizni kell egymásban, meg kell hallgatniuk egymást, tisztelni kell a másik tudását, fegyelmezetten el kell végezni a feladatot mindenkinek, mert egy közösség látja kárát az egyén esetleges hanyagságának, pontatlanságának, meg kell tanulni örülni a másik által elért eredménynek is.* Nagy nevelő ereje van annak, hogy a csoportmunkában minden résztvevőnek meg kell tanulnia tudását, gondolatait úgy megfogalmazni, hogy azt mások is megértsék. A vitakészség, a nyelvi biztonság, kifejezőképesség leghatékonyabb fejlesztő területei az „alkotóműhelyek”. Azok a versenyek „jók”, amelyek a résztvevőket használható tudás gyarapítására sarkallják. A másik fontos feltétel az, hogy az önálló gondolkodás mértékét, a kreativitás szintjét mérje a verseny, és ne csupán a „szorgalmat”, a leírt, lezárt ismeretanyag elsajátításának mértékét.

Csapatversenyeknél fontos feltétel még, hogy a csoportok tagjai közötti helyes munkamegosztás, a kooperáció mértéke is a verseny eredményességében jelentős szerepet kapjon.

- 5. Tanár Úr! Milyen feladatokat tervez az MTT versenyszervezői szekciója a következő időszakra?**

- 2024. augusztus végén két napos „Mesterkurzus” -ra várjuk az érdeklődő pedagógusokat/versenyfelkészítőket Nyíregyházán a Kis Vakond Táborba, ahol a tanulmányi versenyekkel kapcsolatos pedagógiai kérdéseket vitatnánk meg. (a pontos programról E-mailben és az MTT honlapján értesítjük szekció tagjait)

Tervezett témáink:

- o Matematikai tehetségek gondozása az általános iskolában (közösen a tanítói szekcióval).
- o Szereted a matekot? (Matematikai tehetségek gondozása az alsó tagozatban)
- o A tehetséggondozó tanulmányi versenyre felkészítő pedagógus kompetenciái.

- o Tanulmányi versenyek a versenyszervező tanár szemével. (Hogyan szervezem a tanulmányi versenyeket?)
- o Komplex tehetségfejlesztő programok ismérvei.
- o Gamifikáció a tehetséggondozásban.

Ezen a szakmai megbeszélésen megvitattuk a tanulmányi versenyek 2024/2025 tanévi tapasztalatait és meghatároztuk közös feladatainkat a következő tanévre.

- 2024. október hónapban egy online megbeszélésre várjuk azokat a versenyszervező kollégákat, akik kitöltötték a MTT kérdőívét. Feladategyeztetés, a szekció tagságának növelése, adatbázis elkészítése

az MTT versenyszervezőiről (szervezet és személy)

- A következő tanévben szeretnénk egy minőségbiztosítási javaslatot összeállítani a tanulmányi versenyek meghirdetése és lebonyolítása céljából.
- Tervezzük a kapcsolatfelvételt a MATEHETSZ tanulmányi versenyeket koordináló munkatársával, a közös feladataink meghatározása, a MATEHETSZ anyagának, elvárásainak megismerése a tanulmányi versenyekkel szemben.

Az interjút készítette:

Sarka Ferenc a Magyar Tehetséggondozó Társaság alelnöke

A képek Nyíregyházán a tanulmányi versenyek országos döntőjén készültek 2022/23. tanév végén.

A képek 2024. 03. 23.-án a XV. Kárpát-medencei Tehetségnapon készültek

Felfedezettjeink 2024

Nagy-Vargha Zsófia

Balogh László, Polonkai Mária és Révész György

Bajor Péter

Tehetségpont akkreditációs oklevelek átadása